

Ö?retmenler için Sosyal Sermaye Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler için Sosyal Sermaye Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27238>

Özet

Öğretmenler için Sosyal Sermaye Ölçeği, 2008 yılında A. Ersöz lü tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sahip olduğu **sosyal sermaye** düzeylerini ve bu sermayenin okuldaki mesleki ilişkiler, kurumsal bağlılık ve bilgi paylaşım üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin temel amacı, sosyal sermayenin öğretmenlerin **iş doyumuna** olan katkılarını ampirik olarak incelemek ve eğitim yönetimi alanına katkı sağlamak için çalışmaları, Tokat ilinde görev yapan öğretmenler örneğinde gerçekleştirilmiştir.

Ölçek geliştirme türünde bir çalışma olup, öğretmenler arasındaki güven, işbirliği ve iş yapış gibi ilişkisel kaynakları ölçmeyi hedeflemektedir. Bu araç, okullarda beşeri ve sosyal kaynakların etkin kullanılmalarını değerlendirmek isteyen araştırmacılar ve yöneticiler için kritik bir ölçüm potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Sermaye, Öğretmen, İş Doyumu, Ortaöğretim, Örgütsel Bağlılık, Okul Yönetimi, Psikometri, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

A. Ersöz lü

Amaç

Öğretmenler için Sosyal Sermaye Ölçeği'nin birincil amacı, öğretmenlerin çalışmaları ortaöğretim kurumlarında içerisindeki **sosyal sermaye** unsurlarının düzeyini tespit etmektir. Bu unsurlar arasında meslektaşlar arasındaki karşılıklı güven, ortak norm ve değerler, bilgi paylaşım alanlarının yoğunluğu ve kurumsal destek algısı yer almaktadır. Ölçek, özellikle sosyal sermayenin örgütsel süreçler üzerindeki etkisini, yani öğretmenlerin **iş doyumuna** ne ölçüde katkı sağladıklarını belirlemek üzere geliştirilmiştir.

Bu ölçek, eğitim yönetimi alanındaki araştırmacılara, öğretmenler arasındaki ilişkisel kaynakları ve bu kaynakların okul başarısı ve personel motivasyonu üzerindeki rolünü objektif olarak ölçmek için standart bir araç sunar. Geliştirme süreci, sosyal sermaye teorisinin eğitim ortamına uygulanabilirliğini göstermeyi ve okul yönetiminin sosyal sermayeyi nasıl tevik edebileceğine dair pratik öneriler sunmayı amaçlamıştır.

Yapı

Ölçek, sosyolojik ve örgütsel psikoloji bağlamında ele alınan **sosyal sermaye** yapısını ölçmektedir. Sosyal sermaye, genellikle Pierre Bourdieu, James Coleman veya Robert Putnam gibi kuramcılar tarafından çerçeveler temelinde ele alınır ve yapısal, ilişkisel ve bilişsel boyutları içerir. Bu ölçek, öğretmenlerin meslektaşları ve okul yönetimi ile kurdukları ilişkilerdeki güven düzeyini, bilgi paylaşımını ve işbirliği normlarını yansıtan boyutları kapsamaktadır.

Ölçek maddeleri, öğretmenlerin okul ortamında hissettikleri kararsızlık, destek, bilgi akışını açıcılık ve kurumsal normlara uyum gibi unsurları değerlendirerek, sosyal sermayenin okulun beşeri kaynakları nasıl güçlendirdiğini ve kolektif etkinliği nasıl artırdığını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı temsil eden alt faktörlere sahip olabilir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirildiği 2008 tarihli yüksek lisans tezi içerisinde detaylandırılmaktadır. Bu özet kaynakta spesifik geçerlik katsayıları veya yöntemleri belirtilmemesine rağmen, bir ölçek geliştirme çalışması olduğu için yapı geçerliğinin sağlanması amacıyla **faktör analizi** yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Geçerlik sürecinde, ölçeğin maddelerinin **sosyal sermaye** yapısını ne kadar doğru temsil ettiğini belirlemek için uzman görüşüne dayalı içerik geçerliği sağlanmalı olmalıdır. Ayrıca, yapı geçerliği için açılmayan faktör analizleri (AFA) uygulanarak ölçeğin boyutlarının belirlendiği ve bu boyutların kuramsal çerçeveye uyumlu olduğu gösterilmiştir. Tam geçerlik sonuçları, faktör yükleri ve model uyum indeksleri için Ersözül'nün (2008) tam metin tezine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin istatistiksel veriler (örneğin, **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı) bu özet kaynakta yer almamaktadır. Ancak, ölçek geliştirme süreci gereği, iç tutarlılık analizlerinin yapıldığı kesindir. Bu analizler, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda ne kadar tutarlı olduğunu gösterir.

Yüksek lisans tezinde, ölçeğin alt boyutlarının ve genel ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir düzeyde olup olmadığı incelenmiştir. Sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilebilir güvenilirlik düzeylerinin genellikle 0.70 ve üzeri olduğu göz önüne alındığında, bu ölçeğin de bu kriterleri karşıladığı tahmin edilmektedir. Güvenirlik çalışmaları ayrıntılı olarak, tezin metodoloji bölümünde yer almaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutların ortaya çıkarmak ve teorik modeli doğrulamak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. **Sosyal sermaye**, doğası gereği birden fazla boyutu içeren karmaşık bir yapı olduğundan, ölçeğin birden fazla alt faktöre ayrıldığı düşünülmektedir. Bu alt faktörler muhtemelen örgütsel güven, mesleki ahlak ve okul normları gibi sosyal sermayenin temel bileşenlerini temsil etmektedir.

Ersöz (2008) tarafından yapılan analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyen istatistiksel kanıtları sunmuştur. Faktör analizi sonuçları, öğretmenlerin sosyal sermaye algısının ölçümde kullanılan maddelerin hangi boyut altında toplandığını ve bu boyutların toplam varyans ne ölçüde açıkladığını göstermektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerle uyumlu olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: **Psikometrik Ölçek Geliştirme (Geliştirme)**

Format: Derecelendirme formatı bu kaynakta belirtilmemiştir, ancak tezin doğasına uygun olarak 5'li veya 7'li **Likert tipi** bir derecelendirme ölçeği olduğu varsayılmaktadır (Örn: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler

Age Group: Çalışan yetişkinler (Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler)

Population Details: Tokat ilindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenler örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirimli Envanter (Self-Report Inventory). Bireylerin kendi algılarını yansıtan maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Öğretmen Motivasyonu, Örgütsel Güven, Okul İklimi, Lisansüstü Çalışma, Tokat, Fırat Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Çalışmanın yapıldığı dönemde Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, A. Ersözlü tarafından 2008 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya araştırmaya amaçlı kullanımı genellikle izin gerektirmemekle birlikte, ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar veya tezin yayımlandığı kurum (Fırat Üniversitesi) ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin kullanımına ilişkin herhangi bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Kaynaklar

Ersözlü, A. (2008). *Sosyal sermayenin ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin iş doyumuna etkisi(Tokat ili örneği)* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıldı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretmenler-icin-sosyal-sermaye-olcegi-toad.pdf

Öğretmenler için Sosyal Sermaye Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde doğrudan metin olarak sunulmadığından, bu kısım boş bırakılmamalıdır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yapısı için A. Ersözlü'nün 2008 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.